

Advies nr. 2012/12 van 13 november 2012

Arbitragecommissie

Wet van 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten.

Advies betreffende de afstand van nietigheid

1. Inleiding

De arbitragecommissie heeft het initiatief genomen om tijdens haar vergaderingen van 14 september, 18 oktober en 13 november 2012 de mogelijkheid te onderzoeken voor de persoon die het recht verkrijgt om afstand te doen van het voordeel van de nietigheid zoals voorzien in artikel 5 van de wet van 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten.

2. Advies

2.1 De wettekst

Artikel 5 van de wet van 19 december 2005 bepaalt:

«In geval van niet naleving van een van de bepalingen van artikel 3 kan de persoon die het recht verkrijgt, de nietigheid van de commerciële samenwerkingsovereenkomst inroepen binnen twee jaar na het sluiten van de overeenkomst.

Wanneer het afzonderlijk document de gegevens bedoeld in artikel 4, § 1, 1° niet bevat, kan de persoon die het recht verkrijgt, de nietigheid van de desbetreffende bepalingen van de commerciële samenwerkingsovereenkomst inroepen. »

Meer bepaald voorziet artikel 3 van de wet, waarvan de niet-naleving gesanctioneerd wordt door artikel 5, lid 1, (de mogelijkheid om de nietigheid van het akkoord in te roepen) in de volgende verplichtingen uit hoofde van de persoon die het recht verleent:

- De persoon die het recht verleent, moet minstens een maand voor het sluiten van de commerciële samenwerkingsovereenkomst het ontwerp van overeenkomst alsook een afzonderlijk document met de gegevens bedoeld in artikel 4 overhandigen. Het ontwerp van overeenkomst en het afzonderlijk document moeten schriftelijk of op een duurzame en toegankelijke drager beschikbaar worden gesteld.
- Artikel 3, lid 2, bepaalt dat er geen enkele verbintenis mag worden aangegaan en geen enkele vergoeding, bedrag of waarborg mag worden gevraagd of betaald voor het verstrijken van de termijn van een maand volgend op de afgifte van het bovenvermelde document.

In haar advies nr. 2011/08 van 4 oktober 2011 heeft de arbitragecommissie een wijziging van de wet van 19 december 2005 voorgesteld door aanvulling van artikel 5 met een 3de en 4de lid als volgt geformuleerd:

“Indien één van de gegevens van het afzonderlijke document bedoeld in artikel 4, §1, 2° ontbreekt, onvolledig of onjuist is, of indien één van de gegevens van het afzonderlijk document bedoeld in artikel 4, §1, 1° onvolledig o f onjuist is, kan de persoon die het recht verkrijgt het gemeen recht inzake wilsgebreken of quasi-delictuele aansprakelijkheid inroepen, en zulks onverminderd de toepassing van de bepalingen van voorgaand lid. De rechter beoordeelt eveneens de schade veroorzaakt in hoofde van deze persoon”.

2.2 Mogelijkheid tot dekking van de nietigheid bepaald in artikel 5 van de wet.

De arbitragecommissie heeft kennis genomen van een niet-gepubliceerd vonnis van 27 oktober 2011(RG A/11/01430) van de Rechtbank van Koophandel van Charleroi die onder meer de mogelijkheid onderzoekt om de nietigheid bedoeld in artikel 5 van de wet van 19 december 2005 te dekken.

In deze uitspraak herinnert de Rechtbank eraan dat de nietigheid bedoeld in artikel 5 van de wet van 19 december 2005 een relatieve nietigheid is die door de persoon die het recht verkrijgt kan worden gedekt.

De arbitragecommissie wenst te onderstrepen dat « *la confirmation est l'acte juridique par lequel le titulaire d'une action en nullité renonce à invoquer cette nullité et confirme en conséquence, en ce qui le concerne, la validité de l'acte annulable, nonobstant le vice dont il pourrait être atteint* » (P. VAN OMMESLAGHE, Droit des obligations, tome 2, Bruylant 2010, blz.959). De bevestiging van de relatieve nietigheid kan zowel uitdrukkelijk als stilzwijgend gebeuren (ibidem, blz. 960).

Wanneer in het geschil dat aanleiding gaf tot het vonnis van 27 oktober 2011 sprake was van een stilzwijgende dekking van de nietigheid (dekking die de rechtbank ten aanzien van de elementen in het dossier niet bewezen acht), wil de arbitragecommissie vooral de uitdrukkelijke dekking van de nietigheid door de persoon die het recht verkrijgt, onderzoeken.

De arbitragecommissie meent dat in geval van niet-naleving van de bepalingen van de wet van 19 december 2005, gesanctioneerd met de nietigheid, de persoon die het recht verleent ertoe zou kunnen worden aangezet om aan de persoon die het recht verkrijgt te vragen en hem zelfs op te leggen om af te zien van het voordeel van de nietigheid bepaald in artikel 5 van de wet.

De arbitragecommissie haalt een arrest aan van het Hof van Cassatie van 28 januari 2005 (CO30637N) dat gewezen werd in verband met een handelshuur. Het Hof van Cassatie besliste dat de nietigheidssanctie vermeld in artikel 14, lid 1 van de wet van 30 april 1951 (bepaling die voorziet in kennisgevingstermijnen voor de aanvraag om huurhernieuwing) een dwingende bepaling is in het voordeel van de verhuurder en dat deze laatste van het voordeel van deze bepaling kan afzien doch enkel na aanvang van de in dit artikel vermelde termijn voor de aanvraag tot huurhernieuwing.

Op basis van voormelde uitspraak, stelt de arbitragecommissie vast dat volgens de rechtspraak de afstand door de persoon die het recht verkrijgt om de nietigheid bepaald in artikel 5 van de wet in te roepen, geldig is wanneer deze afstand onmiddellijk gebeurt na ondertekening van de overeenkomst die de bepalingen van artikel 3 van de wet niet respecteert. Op dat ogenblik is de beschermingstermijn van een maand daadwerkelijk ingegaan.

Mocht dergelijke afstand in de commerciële samenwerkingsovereenkomsten een courante praktijk worden, zou de wet elke werking worden ontnomen aangezien het de doelstelling van de wetgever was om de zwakke partij te beschermen, d.w.z. de partij die het recht verkrijgt, opdat ze zich met kennis van zaken zou kunnen verbinden en beschikken over voldoende bedenktijd.

De arbitragecommissie meent dat de bescherming van de personen die het recht verkrijgen zou verbeteren, mocht de afstand van de nietigheid afhankelijk zijn van het verstrijken van een termijn van een maand na het sluiten van de overeenkomst en van de ondertekening van een document waarin de reden van de nietigheid waarvan afstand wordt gedaan vermeld wordt.

2.3. Voorstel tot wijziging van de wet van 19 december 2005

Rekening houdend met het bovenstaande stelt de arbitragecommissie voor om artikel 5 aan te vullen met een vijfde lid (wanneer rekening gehouden wordt met de wijzigingsvoorstellen die het voorwerp waren van het advies 2011/08 van 4 oktober 2011), als volgt geformuleerd:

“ De persoon die het recht verkrijgt, kan slechts geldig afstand doen van het recht om de nietigheid te vorderen van de overeenkomst of van één van de bepalingen ervan, na het verstrijken van een termijn van een maand na het sluiten van deze overeenkomst. Deze afstand moet uitdrukkelijk de redenen vermelden waarom afstand wordt gedaan van de nietigheid “